

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen ja nuoren etu.

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö nähdään voimavarana muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä aikuisia.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

5.2 Yhteistyö

Kouluyhteisön jokainen jäsen kantaa vastuuta turvallisesta oppimisympäristöstä ja oppilaiden hyvinvoinnista. Koulun yhteisöllisyys rakentuu eteläpohjalaisten arvotteemojen pohjalta (ks. eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 2). Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön.

Turvallista koulupäivää, yhteistyötä ja kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen. Opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnan, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisesta. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintaan ja osallistua oppimisensa suunnitteluun. Oppilaita osallistavat työtavat ja opetusmenetelmät edistävät työrauhaa. Myös vanhemmat ja muut sidosryhmät tukevat koulun arkea, ja koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia. Tämä ilmenee myönteisinä oppimistuloksina, kasvuna ja kehityksenä, säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovitusta tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään sekä kiinnittymään kouluun.

Koulun yhteisöllisyys ja yhteistyö

Koulun yhteisöllisyys rakentuu monesta eri asiasta. Pohjalla vaikuttavat yhteiset arvot ja koulun toimintakulttuuri. Yhteinen vastuu koulupäivästä edellyttää koulun sisäistä ja ulkoista yhteistyötä. Yhteistyön muotoja ovat mm.

- kodin ja koulun yhteistyö
- tuki- ja kummioppilastoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- järjestyssäännöt
- yhteisöllinen oppilas- ja opiskeluhoolto
- välituntitoiminta
- aamu- ja iltapäivätoiminta
- kouluruokailu

- koulumatkat ja -kuljetukset
- koulukirjasto
- koulun kerhotoiminta

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Oppilaiden ohjaaminen ja ojentaminen sekä kasvatukselliset keskustelut kuuluvat koulun kasvatusyöhön. Kaikki ohjaaminen ja ojentaminen eivät johda kasvatuskeskusteluun. Oppilaita huomautetaan asiattomasta toiminnasta aina tarvittaessa. Ennen kasvatuskeskustelua kouluilla voi olla käytössä omia käytänteitä hyvän kouluarjen ylläpitämiseksi.

Kasvatuskeskustelun tavoitteena on koulun sääntöjen parempi noudattaminen ja niiden ymmärtäminen, jälki-istuntorangaistusten vähentäminen sekä koulun ja kodin välisen kasvatusyhteistyön tiivistäminen. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen (POL 36 §).

Kasvatuskeskustelussa on kyse tilanteesta, jossa kasvatuksellisesta ohjauksesta on tarpeen kirjata ja tiedottaa huoltajille. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi (POL 35 a §). Jälki-istunto voidaan antaa toistuvien kasvatuskeskustelujen jälkeen tai ilman kasvatuskeskustelua, jos teko on ollut törkeä. Jälki-istunnossa saa teettää kasvatuksellisia töitä.

Jokaisella koululla on käytössä kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelma on laadittu osana opetussuunnitelmaa.

Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset keinot sekä turvaamistoimet perusopetuksessa

Keino tai toimi	Toimivaltainen vastuuhenkilö	Kuuleminen, ilmoittaminen, kirjaaminen	Muuta huomioitavaa
KASVATUSKESKUSTELU			
Kasvatuskeskustelu, ensisijainen toimi (POL 35 a §)	Opettaja tai rehtori	Ilmoitettava huoltajalle, jolla mahdollisuus osallistua. Kirjattava.	Max. 2 tuntia. Yksilöidään teko, syyt, seuraukset ja korjaavat keinot.

OPPILAAN VELVOLLISUUDET

<p>Siivousvelvoite (POL 35 §)</p> <p>jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä</p>	<p>Opettaja tai rehtori</p>	<p>Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle. Määriteltävä kirjaus-, ilmoitus- ja arkistointikäytänteet</p>	<p>Max. 2 tuntia.</p> <p>Valvonta järjestettävä. Turvallisuudesta huolehdittava.</p> <p>Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta.</p> <p>Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista lainmukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä.</p>
<p>Tekemättömät kotitehtävät</p> <p>(POL 35 §, 36 §, 36 a § ja perusopetusasetus (852/1998) 18 §)</p>	<p>Opettaja</p>	<p>Ilmoitettava huoltajalle. Kirjaaminen määritellysti.</p>	<p>Valvottava.</p>

KURINPIDOLLISET KEINOT

<p>Opetustilasta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi</p> <p>(POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)</p>	<p>Opettaja tai rehtori tai molemmat yhdessä</p>	<p>Ilmoitettava huoltajalle ennalta määritellyllä tavalla. Kirjaaminen määritellyllä tavalla.</p>	<p>Valvonta järjestettävä. Jos on käytetty välttämättömiä voimakeinoja, tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.</p>
<p>Jälki-istunto</p> <p>opetuksen häiritseminen, järjestyksen rikkominen, vilpillinen käytös</p> <p>(POL 36 §, 36 a §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)</p>	<p>Opettaja tai rehtori</p>	<p>Oppilasta on kuultava. Ilmoitettava huoltajalle ennalta määritellyllä tavalla. Kirjaaminen määritellyllä tavalla.</p>	<p>Max. 2 tuntia. Yksilöidään teko, hankitaan riittävä selvitys, valvottava. Ei oppituntien aikana. Hiljaa istuttaen tai teettämällä ikään ja tekoon suhteutettuja kehittäviä tehtäviä.</p>
<p>Opetuksen epääminen</p>	<p>Rehtori</p>	<p>Ilmoitettava huoltajalle ja tarvittaessa sosiaalihuollon</p>	<p>Valvonta järjestettävä.</p>

<p>enintään jäljellä olevan ja seuraavan työpäivän ajaksi</p> <p>Turvaamistoimi, jos oppilaan tai jonkun muun turvallisuus kärsii oppilaan käyttäytymisen vuoksi</p> <p>(POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)</p>		<p>toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle. Kirjattava määritellyllä tavalla.</p> <p>Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuus keskustella koulupsykologin tai kuraattorin kanssa sekä järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäamisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.</p> <p>Oppilaalle tehdään suunnitelma opetuksen järjestämisestä epäamisen aikana ja turvallisen opetuksen palaamisen tukemiseksi.</p>	<p>Jos poistetaan välttämättömin voimakeinoin, annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.</p>
<p>Kirjallinen varoitus (POL 36 §, 36 a §, 36 h §)</p>	<p>Kunta päättää toimivallasta.</p>	<p>Kuultava oppilasta ja huoltajaa. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallintopäätös, kirjattava määritellyllä tavalla.</p>	
<p>Määräaikainen erottaminen</p> <p>vakava rikkomus tai toistuva piittaamattomuus jatkuu muiden kurinpidollisten toimien jälkeen</p> <p>(POL 36 §, 36 a §, 36 h §)</p>	<p>Monijäseninen toimielin, toimivallasta päätetty johtosäännössä</p>	<p>Kuultava oppilasta ja huoltajaa. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallinnollinen päätös, täytäntöönpanosta päätettävä ja päätös perusteltava. Tiedoksi sosiaaliviranomaiselle.</p>	<p>Max. 3 kk.</p> <p>Yksilöidään teko, hankitaan riittävä selvitys, järjestetään tarvittava oppilashuolto, järjestetään opetus, laaditaan henkilökohtainen suunnitelma opetuksesta.</p>
<p>TURVAAMISTOIMET</p>			
<p>Poisotto-oikeus (POL 36 d §)</p> <p>Kielletty tai vaarallinen esine tai aine, jolla häiritsee tai joka häiritsee opetusta/oppimista.</p>	<p>Rehtori tai opettaja tai yhdessä ennalta laaditun suunnitelman ja ohjeiden mukaan.</p>	<p>Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian. Kirjattava, samoin hävittäminen ja takaisin luovuttaminen on kirjattava.</p>	<p>Viimesijainen puuttumiskeino. Varmistettava turvallisuus, hienotunteisuus, henkilökohtainen koskemattomuus.</p>

<p>Ensin pyydetään antamaan pois. Jos ei anna, on oikeus ottaa pois. Häirintään käytetty esine annetaan työpäivän päätyttyä takaisin. Kielletyt esineet tai aineet huoltajalle tai poliisille hallussapito-oikeuden mukaisesti.</p>			<p>Jos on käytetty välttämättömiä voimakeinoja, tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.</p>
<p>Tarkastamisoikeus (POL 36 e §, 36 f §)</p> <p>Jos on ilmeistä, että oppilaalla on hallussaan turvallisuutta vaarantava kielletty esine tai aine, eikä oppilas luovuta tai osoita, ettei hänellä ole sellaista hallussaan.</p>	<p>Opettaja ja rehtori</p>	<p>Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian. Kirjattava.</p>	<p>Oppilaalle ilmoitettava syy. Tarkastaja samaa sukupuolta, ja oltava toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva läsnä. Oppilaan pyynnöstä läsnä hänen valitsemansa henkilökunnan jäsen, jos se on mahdollista.</p>

Seurantavelvoite

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatustieteen, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä (perusopetuslaki 36 i §).

Opetuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen ja kasvatustieteen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista, jotta suunnitelman toteutumista ja toiminnan yhdenmukaisuutta voidaan seurata ja kehittää sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Tarkemmat määräykset suunnitelman laatimisesta sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Koulukohtaiset tiedot tulee määräjain käsitellä muun muassa koulun oppilashuoltoryhmässä.

Lähteet:

Opetushallituksen verkkosivu 1.9.2022: Kurinpitokeinot ja turvaamistoimenpiteet perusopetuksessa

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kurinpitokeinot-ja-turvaamistoimenpiteet-perusopetuksessa>

Perusopetuslaki

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Perusopetusasetus

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980852>

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Opetuksen järjestäjä/koulu tarvittaessa tarkentaa opetussuunnitelmassa

- miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti
 - miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta
 - mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä/koulu tarkentaa omassa opetussuunnitelmassaan

- mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:
 - oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetuksen palaamisen tukemiseksi: **suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.**
 - oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa
 - oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana
 - oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
 - oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:
 - oppilaan poistaminen luokahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai
 - kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi
 - yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa

Opetuksen järjestäjä/koulu vastaa

- henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedottamisesta eri tahoille
- kurinpidollisten keinojen käytön seuraamisesta, toteutumisesta sekä vaikuttavuuden arvioinnista